

Kunskapens hus – plan mot diskriminering och kränkande behandling

2016/2017

Arbetsplan för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Syftet med handlingsplanen

Planen skall främja elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Syftet är att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Planen skall vara en vägledning i det främjande arbetet. Den skall innehålla rutiner för hur enheterna arbetar med att upptäcka, utreda, åtgärda och följa upp kränkningar. Planen skall också vara ett stöd för all personal när elever blir utsatta för kränkande behandling eller mobbning.

Målen med handlingsplanen

Alla som verkar på skolan skall arbeta för att skapa ett öppet och positivt klimat, som ger en trygg, vänlig och trivsamt miljö. Alla i verksamheten ska känna sig trygga, de ska möta respekt för sin person, sitt arbete och alla ska utgå från ett demokratiskt förhållningssätt. Varje form av kränkande behandling mellan individer är otillåten och i strid mot de grundläggande värden som ska präglade verksamheterna. All kränkande behandling och mobbning skall upptäckas och åtgärdas.

Innehållsförteckning

- 1. Skolans ansvar utifrån lagar och styrdokument**
- 2. Ansvarsfördelning och riktlinjer utifrån styrdokument**
 - 2:1 Alla som arbetar i skolan skall
 - 2:2 Läraren skall
 - 2:3 Rektors ansvar
 - 2:4 Elevens delaktighet och ansvar
 - 2:5 Hemmets delaktighet och ansvar
- 3. Definitioner och begrepp**
 - 3:1 Vad är diskriminering, trakasserier, mobbing och kränkande behandling?
- 4. Mål**
 - 4:1 Allmänt/främjande arbete
 - 4:2 Elevombudens uppgifter
 - 4:3 Personalombudens uppgifter
- 5. Organisation**
 - 5:1 Förebyggande/främjande arbete
- 6. Elevutvärdering för Introduktionsprogrammen läsåret 2015/2016**
 - 6:1 Elevutvärdering för KOMVUX
 - 6:2 Elevutvärdering för Industritekniska programmet
- 7. Kontinuerligt förebyggande arbete**
- 8. Handlingsplan/åtgärdande arbete**
 - 8:1 Dokumentation
 - 8:2 Kränkande behandling
 - 8:3 Mobbing
 - 8:4 Diskriminering
- 9. Utvärdering och tillsyn**
 - 9:1 Tidsplan
 - 9:2 Uppföljning
 - 9:3 Mätbara mål 2016/2017

1. Skolans ansvar utifrån lagar och styrdokument

Skollagen (2010:800)

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som samhället vilar på (4§ s.6)

Läroplanen (GY 11)

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Vuxenutbildningen (2012)

Vuxenutbildningen ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Ingen ska inom vuxenutbildningen utsättas för diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans ska bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Skolverkets Allmänna Råd (2012)

Skolverkets Allmänna råd 2012 ersätter 2009:s Allmänna råd att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38). De allmänna råden är även publicerade i Statens Skolverks Författningssamling, SKOLFS 2012:10.

De är framtagna efter samråd med Skolinspektionen, Diskrimineringsombudsmannen och Arbetsmiljöverket.

Arbetsmiljölagen

Arbetsgivaren skall planera och organisera arbetet så att kränkande särbehandling så långt som möjligt förebyggs. Arbetsgivaren ska klargöra att kränkande särbehandling inte kan accepteras i verksamheten. Denna föreskrift gäller i skolan likaväl som på andra arbetsplatser. De studerande är jämställda med andra arbetstagare enligt Arbetsmiljölagen.

2. Ansvarsfördelning och riktlinjer utifrån styrdokumentet

2:1 Alla som arbetar i skolan skall:

- medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen
- i arbetet med eleverna verka för solidaritet med eftersatta grupper både i och utanför vårt land
- aktivt främja likabehandling av individer och grupper
- uppmärksamma och vidta nödvändiga åtgärder för att motverka, förebygga och förhindra alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, och
- visa respekt för den enskilda eleven och ha ett demokratiskt förhållningssätt

2:2 Läraren skall:

- klargöra det svenska samhällets grundläggande demokratiska värden och de mänskliga rättigheterna samt med eleverna diskutera konflikter som kan uppstå mellan dessa värden och rättigheter och faktiska händelser
- öppet redovisa och tillsammans med eleverna analysera olika värderingar, uppfattningar och problemställningar samt konsekvenserna av dessa
- klargöra skolans normer och regler och hur dessa är en grund för arbetet, och
- tillsammans med eleverna diskutera och utveckla regler för arbetet och samvaron i gruppen.

2:3 Rektors ansvar

Rektor har ansvaret för skolans resultat och har därvid, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att:

- Skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas
- Att samtliga elever får möjlighet att engagera sig för att motverka diskriminering och kränkande behandling

2:4 Elevens delaktighet och ansvar

Det är av yttersta vikt att eleverna engageras och deltar i arbetet med att ta fram verksamhetens plan mot diskriminering och kränkande behandling. Eleverna får ta del av planen via samlingar/elev-och samverkansråd och får möjlighet att komma med aktiva tankar och förslag till förändringar.

2:5 Hemmets delaktighet och ansvar

Det är mycket viktigt att föräldrar får information om vilka rutiner som gäller för att kunna påverka och bli delaktiga i arbetet mot mobbning, diskriminering och kränkande behandling.

3. Definitioner och begrepp

3:1 Vad är diskriminering, trakasserier, mobbing och kränkande behandling?

Diskriminering

Är när skolans personal på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och missgynnandet har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Trakasserier

Är när någon kränker en elevs värdighet och det har samband med diskrimineringsgrunderna eller på annat sätt samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Det kan handla om att retas, frysa ut någon, knuffas m.m. Trakasserier kan också vara av sexuell art så som beröring, skämt, förslag eller bilder som anspelar sexuellt.

Kränkande behandling

Är när någon kränker en elevs värdighet och det inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Kränkningar kan vara verbala så som nedsättande yttranden, ryktesspridning, och förlöjligande. Kränkningar kan också vara fysiska som till exempel knuffar. Kränkningar kan också vara dolda och subtila. De kan utföras inte bara direkt i verksamheten utan även via sociala medier, mobiler och Internet. Kränkningar kan även handla om att frysa ut eller hota någon och den kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematisk och återkommande. Mobbning är en form av kränkande behandling som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Enligt skollagen är det förbjudet för huvudmannen och personalen att diskriminera ett barn eller en elev. Huvudmannen eller personalen får inte heller utsätta elever för kränkande behandling.

Om huvudmannen eller personalen bryter mot förbuden mot diskriminering och kränkande behandling, eller inte uppfyller skyldigheterna att utreda och vidta åtgärder, kan huvudmannen för verksamheten bli skyldig att betala diskrimineringsersättning eller skadestånd till den som kränkts.

Repressalier

En elev som anmält någon ansvarig person för diskriminering, eller annan kränkande behandling eller som medverkat i en utredning angående detta, får inte utsättas för repressalier av huvudmannen för verksamheten, rektorn eller någon annan personal.

Mobbning

Med mobbning menas att en eller flera individer tillfogar en annan människa skada eller obehag upprepade gånger.

4. Mål

- att skapa en trygg och positiv arbetsmiljö på skolan där hänsyn har tagits till elevernas önskemål från läsårets elevutvärdering och elevenkät
- att arbeta förebyggande mot diskriminering och kränkande behandling, genom konkreta mål som stöds av en tydlig ansvarsfördelning i organisationen
- att medvetandegöra alla i skolan om förekomster av mobbning och annan kränkande behandling och arbeta aktivt mot det, samt följa upp och utvärdera insatserna som görs
- att personal tillsammans med eleverna avsätter tid för att skapa goda förutsättningar för arbetet med planen mot diskriminering eller kränkande behandling
- att ha goda rutiner för hur elever och deras vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering eller kränkande behandling
- att ha goda rutiner för hur personalens och rektorns anmälningsskyldighet ska dokumenteras och fullgöras
- att ha goda rutiner för hur diskriminering, trakasserier och kränkande behandling ska utredas, åtgärdas och dokumenteras

5. Organisation

5:1 Förebyggande/främjande arbete

Verksamheten utformas utifrån grundläggande demokratiska värderingar. Alla som verkar inom skolan ska främja aktningen för varje individs egenvärde och respekt för vår miljö. Detta sker genom att:

- Utveckla känslan för samhörighet och solidaritet
- Aktivt motverka trakasserier och förtryck av individer och grupper
- Låta undervisningen genomsyras av demokratiska värderingar och diskussioner oavsett ämne

Värdegrundsarbetet är ett vardagsarbete som ska genomsyra all verksamhet som bedrivs på skolan. Alla som arbetar på enheten har ett ansvar och en skyldighet att delta i det förebyggande och främjande arbetet mot diskriminering, mobbing och kränkningar. Vid läsårets start påbörjas arbetet med handlingsplanen mot diskriminering och kränkande behandling.

Samtal kring trivsel och arbetsklimat förs kontinuerligt i olika grupper på skolan. Vid mentorssamtal och utvecklingssamtal är frågor kring trivsel och bemötande ständigt återkommande.

I samverkansgruppen är elever, lärare och övrig personal från skolans olika verksamhetsgrenar representerade. Trivsel, trygghet, ordningsfrågor och eventuella tvister eller meningsskiljaktigheter diskuteras i gruppen.

Introduktionsprogrammen och Industritekniska programmet har mentorstid respektive klassråd varje vecka, där det stäms av hur skolklimatet är och hur eleverna mår. Man tar också upp frågor som elevrepresentanterna tar med sig till samverkansgruppen för diskussion. Vid läsårsstarten gör man på klassrådet, tillsammans med lärarna, upp regler för vad som gäller i klassrummet och i skolan för övrigt. För att skapa en vi-känsla på skolan anordnas gemensamma aktivitetsdagar.

Vid läsårets start träffas samtliga elever och lärare på Introduktionsprogrammen för ett individuellt samtal för att planera och strukturera upp elevens studiesituation. Under höstterminens första vecka pågår det under olika aktivitetsdagar samarbetsövningar för att stärka elevernas gemenskap och skapa respekt för varandras olikheter. Med avsikt att skapa trygghet ges eleverna möjlighet att delta i hur skolans ordningsregler ska se ut och ge synpunkter på hur förbättringar i organisationen kan göras. På Industritekniska programmet första dag kommer bara årskurs 1 och får skolinformation. Det ordnas också en aktivitetsdag under första veckan.

Temadagar är planerade, för att främst aktivt arbeta med värdegrundsfrågor utifrån elevernas kulturella skillnader. Men även en temadag som utgår från hälsofrågor är planerad.

Elevhälsoteam har bildats genom att det från och med höstterminens start -16 finns en socialpedagog och en specialpedagog samt en skolsköterska som arbetar gentemot hela gymnasieenheten.

Elevutvärdering för Introduktionsprogrammen läsåret 2015/2016

Elevutvärderingen som genomfördes av 32 elever i slutet på vårterminen -16 gav följande resultat.

- Eleverna önskade fler roliga aktiviteter
- De uppskattade personalen
- De flesta hade nått målen i sin studieplan (25 av 32)
- Några är självkritiska, borde engagerat sig mer
- Vissa larmar om diskriminering bland eleverna
- De flesta tycker att de har kunnat påverka sitt skolarbete
- Simskolan har varit uppskattad

Önskemål om förbättringar

- strängare lärare, vissa elever har dålig respekt för dem
- lugnare klassrum
- färre elever i klassen
- mer personliga samtal med läraren för att våga berätta om sina tankar
- dela in klassen efter kunskapsnivå
- fler roliga aktiviteter
- mer böcker i undervisningen
- mer engelska och svenska på schemat
- mer grammatik i språken
- förslag till senare skolstart
- datorer som fungerar bättre
- bättre respekt emellan eleverna

6:1 Elevutvärdering för KOMVUX

Elevutvärdering genomfördes inte på grund av för litet svarsunderlag. Av 250 elever besvarades endast enkäten av 27 elever.

6:2 Elevutvärdering för Industritekniska programmet

Elevutvärdering har inte genomförts på Industritekniska programmet.

7. Kontinuerligt förebyggande arbete

Skolnivå:

Skolregler/planer, väl förankrade hos all personal
Samverkansgrupp där elever ingår som en del
Fokusering på mottagande av nya elever
Informationsbank
Utbildning (vid behov)
Samarbete med socialtjänst och polis
Information och överlämnande till berörd personal

Ansvarig

Rektor
Mentor
Rektor/Mentor/EHT
Kurator/specialpedagog
Kurator/specialpedagog
EHT
Kurator/specialpedagog
skolsköterska

Klassnivå/grupp:

Trivselregler och klassregler mot mobbning
Informera och diskutera handlingsplanen
Gruppsamtal/klassamtal
Gemensamma aktiviteter
Klassråd där tid ges att diskutera relationer-hänsyn-
klimat (protokoll)
Föräldramöten information om likabehandlingsplanen
Enskilda samtal
Inskolning av nya klasser/grupper
Utbildning
Kartläggning av ”läget” genom enkät

Ansvarig

Undervisande lärare

Kurator
Skolassistent

8. Handlingsplan och åtgärdande arbete

Det är den/de inblandades upplevelser som ska vara utgångspunkt för bedömning och utredning vid alla typer av kränkande behandling. Mentorn ansvarar för ärenden. Vid behov tas hjälp av elevhälsoteamet.

8:1 Dokumentation

Vid all form av kränkande behandling, diskriminering, hot och mobbning ska dokumentation påbörjas skyndsamt och anmälas till huvudmannen. Dokumentation skall ske på skolans blankett ”Kränkande behandling, hot och våld”. Efter inlämnad dokumentation används uppföljningsblankett tills ärendet är avslutat.

Ansvarig: Mentor tillsammans med berörd personal ansvarar för att dokumentation görs och lämnar blanketten till kurator som ansvarar för arkivering och information till rektor. Rektor anmäler händelsen till huvudmannen vilken är kommunens myndighetsutskott, samt informerar utskottet vilka åtgärder som skolan vidtagit.

8:2 Kränkande behandling

När en elev/kursdeltagare påtalar att han/hon har blivit utsatt för trakasserier och/eller annan kränkande behandling ska det utredas och fortsatt kränkning ska förhindras. Utredningen ska ske skyndsamt.

Ansvarig: Skolpersonal som ser och hör tar tag i händelsen och markerar. Mentor informeras och följer upp. Vid behov lyfts ärendet i elevhälsoteamet.

8:3 Mobbning

Den konkreta arbetsmetoden går i stora drag ut på att mobbaren skall inse att han/hon mobbar och att någon far illa av det. Mobbaren skall i praktiken visa att den negativa handlingen upphört. Ingen skuld läggs på mobbare utan man gör en överenskommelse om att arbeta konstruktivt för en förändring av situationen.

- Steg 1.** Ta reda på **VAD** som hänt, **VEM** som är inblandad och **NÄR** det hände. Undvik gamla händelser, helst bör uppgifterna komma från de två sista veckorna.
Ansvarig: Mentor med berörd personal/kurator.
- Steg 2.** Samtal med den som är utsatt. Samtalsguide finns i krispärmen.
Ansvarig: Mentor/berörd personal/kurator
- Steg 3.** Samtal med mobbarna en och en. Vi börjar med ledaren förutsatt att vi vet vem det är. Vid dessa samtal bör två vuxna medverka. Det bör genomföras under samma lektion för att överraskningsmomentet inte skall gå förlorat. Klassföreståndaren avgör om samtal ska tas med berörda föräldrar före eller efter samtal med eleven.
Ansvarig: Mentor och annan personal/kurator
- Steg 4.** Under veckan som kommer ska den/de som mobbar inse att de är uppmärksammade.
Ansvarig: Mentor/kurator informerar all berörd personal.
- Steg 5.** Efter en vecka görs en uppföljning. Behövs det fler samtal upprepas steg 2. Det är viktigt att innan samtalet ta reda på om mobbningen upphört. Fråga inte bara den som utsatts utan även kamrater och skolpersonal.
Ansvarig: Mentor/kurator
- Steg 6.** När den som kränker och ”offer” inte är myndiga tas kontakt med föräldrar ibland före och ibland efter samtal. I många fall är föräldrarna redan medvetna om situationen. För fortsatt åtgärdande arbete är det viktigt att föräldrarna blir informerade.

Steg 7 Om mobbningen/kränkningen/diskrimineringen inte upphör ska rektor kopplas in och ha möte med mobbad/mobbare och föräldrar. Det kan också bli aktuellt att koppla in polis, socialtjänst och kommunstyrelsen (det senare eftersom välfärdssektorn inte är en egen nämnd).

8:4 Diskriminering

När en elev påtalar att han/hon har blivit diskriminerad skall det utredas och fortsatt diskriminering skall förhindras. Utredningen skall ske skyndsamt.

Ansvarig: Skolpersonal som får ärendet till sig pratar med vederbörande och/eller rektor.

När diskriminering gäller personal gentemot elev, eller personal gentemot personal så ansvarar rektor för ärendet och dokumentationen.

9. Utvärdering och tillsyn

Uppföljning och utvärdering av planen mot diskriminering och kränkande behandling skall göras inom ramen för den skriftliga kvalitetsredovisningen, som skall lämnas till förvaltningschefen.

Skolans handlingsplan mot diskriminering och kränkande behandling utvärderas och uppdateras varje läsår. Själva arbetet mot diskriminering och kränkande behandling ska utvärderas genom enkäter varje termin och det är även en stående punkt som tas upp vid varje utvecklingssamtal.

9:1 Tidsplan

- a. enkät i klasserna/grupperna (oktober och maj)
- b. enkät till personal (maj)
- c. utvärdering av handlingsplan mot diskriminering och kränkande behandling (oktober)

9:2 Uppföljning

I samband med enhetens olika kursstarter har planen diskuterats och förankrats. Tryckta kopior finns utdelade och uppsatta.

Delaktigheten har säkerställts vid ovanstående diskussioner, samt vid olika former av råd t. ex samverkansråd och APT.

Enkäter gjorda VT-16 visar på god stämning inom arbetsområdet. Ingen elev har specifikt framfört att kränkningar har genomförts och inte har blivit åtgärdade.

9:3 Mätbara mål under 2016/2017

- Att personal och elever känner delaktighet i framtagandet av planer mot diskriminering, mobbning och annan kränkande behandling
- Att låta elevenkätens önskemål om förbättringar påverka lärarnas arbetssätt och skolans organisation under året
- Trivselenkätens svar skall fortsatt visa på en positiv utveckling/trend.

De mätbara målen kan ytterligare justeras under årets gång.